Rapport eerste verkenning nieuwe monitoringstool psychische gesteldheid gereed

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Voor de veiligheid in de gehele Nederlandse maatschappij wordt van belang geacht dat het vaststellen en monitoren van de psychische gesteldheid van wapenbezitters optimaal verloopt. In dit onderzoek is bestaande kennis van experts hierover verzameld tijdens een aantal sessies. Die kennis moet bijdragen aan de ontwikkeling van instrumentarium. Daarmee kunnen de risico’s van wapenbezit tot een minimum worden beperkt.

Eerste stap

Dit omdat het ministerie nog altijd op zoek is naar een geschikt beoordelingssysteem, nadat twee jaar geleden het gebruik van de e-screener werd opgeschort. Het ministerie heeft daarom een rapport van het Verwey-Jonker Instituut laten opstellen en daarmee een eerste stap genomen naar het definiëren van een methode die volgens haar beter geschikt zou zijn om de psychische gesteldheid te toetsen. Dit is naar de Tweede Kamer gestuurd.

In juli 2022 werd het gebruik van de digitale psychologische toets, oftewel de e-screener, bij het aanvragen van een erkenning, consent, ontheffing, een vergunning of een verlof

opgeschort. Het systeem werkte niet en leidde tot rechtszaken van jagers die onterecht na jaren ineens als ‘ongeschikt’ werden gekwalificeerd op basis van deze ondeugdelijke digitale vragenlijst. Vervolgens werd vanuit de overheid teruggegrepen op de vertrouwde toetsingsmethode om de betrouwbaarheid van de akteaanvrager te toetsen: het WM32-formulier. Het gedateerde formulier kreeg een update en moest tijdelijk uitkomst bieden bij nieuwe aanvragen.

Het moet duidelijk zijn wat je met een nieuwe beoordelingssystematiek wilt bereiken en of dit met het oog op bestaande wetgeving wel kan. Daarnaast is het belangrijk om keuzes te maken over de foutmarges en de gevolgen van een nieuwe systematiek die acceptabel worden geacht. Er zullen altijd gevallen zijn waarbij op basis van de beoordeling onterecht wordt geconcludeerd dat personen niet in aanmerking moeten komen voor een wapenvergunning en gevallen waarbij onterecht wordt geconcludeerd dat zij wel in aanmerking kunnen komen voor een wapenvergunning. Gevallen in deze laatste categorie zijn uiteraard een probleem voor de maatschappelijke veiligheid. Vooraf dient te worden bepaald in hoeverre dergelijke gevolgen acceptabel zijn, omdat hieruit de eisen volgen waaraan een systematiek moet voldoen. Deze eisen zijn bepalend voor de manier waarop een beoordelingssystematiek wordt ingericht en voldoet.

Brede definitie psychische gesteldheid

Tijdens de sessies met experts is aan de orde gekomen dat psychische gesteldheid niet gelijk moet worden gesteld aan alleen het hebben van een psychische stoornis. Allereerst betreft een psychische stoornis vaak een scala aan ernstige of minder ernstige symptomen of verschijnselen. Daarnaast is psychische gesteldheid breder dan alleen stoornissen. Risico’s als gevolg van een stoornis hangen mede af van de fysieke en sociale omstandigheden waarin iemand zich bevindt. Het wordt daarom aanbevolen om in een beoordelingssystematiek psychische gesteldheid breder te definiëren dan psychische stoornis en

daarnaast de levensomstandigheden, sociale omgeving en coping strategieën van een persoon mee te nemen in de beoordeling.

Na een eerste lezing van het rapport zien wij de intentie van het ministerie om het proces daar naartoe zorgvuldig te doorlopen. Het is natuurlijk van groot belang om niet te vervallen in dezelfde fouten, die tot de vele problemen hebben geleid rondom de invoer van de e-screener in 2019, waarbij vaak de menselijke maat verloren is gegaan, bij de uitvoering hiervan.

De NOJG hoopt dan ook net als de Jagersvereniging dat ook zij als stakeholders betrokken worden bij dit beoordelingssysteem en niet dat het een eenzijdig verhaal wordt wat door het Ministerie van Justitie en Veiligheid en haar experts beoordeeld wordt

Lees hier het volledig rapport.